

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ

Анотація. Визначено теоретичні засади організації державної служби України. Обґрунтовано необхідність підвищення ефективності державної служби як одного із основних умов адміністративної реформи в Україні.

Аннотация. Определены теоретические основы организации государственной службы в Украине. Обоснована необходимость повышения государственной службы как одного из основных условий административной реформы в Украине.

Annotation. The theoretical bases of state service organization of Ukraine are defined. The necessity of increasing state service efficiency as one of the main conditions of administrative reform in Ukraine is substantiated.

Ключові слова: державна служба, реформування, ефективність.

Державна служба є важливим інститутом сучасної держави. Подальший процес державотворення в Україні неможливий без постійного пошуку нових підходів у роботі з державними службовцями, як одного із найважливіших факторів підвищення ефективності управління державою і суспільством, прискорення на цій основі політичних та економічних реформ.

Проблема ефективності державної служби в Україні вивчалася такими авторами, як: Авер'яновим В. Б., Дороніною М. С., Дубенком С. Д., Оболенським О. Ю., Кабанцем А. Г. та ін. Але це питання й досі до кінця не вивчене й не розкрито. Тому метою даного дослідження є вивчення форм і методів підвищення ефективності діяльності всієї системи державної служби в Україні.

Як свідчить світовий досвід, підвищенню ефективності діяльності державної служби значною мірою сприяє розробка на нових концептуальних засадах та прийняття кодексів честі, кодексів етики, типових правил поведінки різних категорій державних службовців, спеціальних законів, відповідних нормативних актів, що регулюватимуть професійну діяльність і характер поведінки державних службовців.

З цією метою в Україні проводиться широкомасштабна адміністративна реформа, невід'ємною частиною якої є реформування системи державної служби, а саме: створення оновленого, дієздатного державного апарату, становлення професійної, політично нейтральної й авторитетної державної служби.

Концепція адміністративної реформи в Україні передбачає, що державна служба має удосконалюватись на таких принципах: класифікації державних органів і посад державних службовців; визначення сфери державної служби і статусу державних службовців; конкурсності, об'єктивності, прозорості і гласності при прийнятті на державну службу та здійсненні службової кар'єри; вдосконалення адміністративної культури державних службовців та посилення суспільної довіри до них; правової захищеності та політичної нейтральності на державній службі; мотивації, стимулювання та заохочення державних службовців; професійної підготовки кадрів для державної служби; оптимізації структури управління державною службою [1].

Ефективна державна служба становить один із найважливіших чинників успішної реалізації політичних, економічних, соціальних та антикризових програм в Україні. Її діяльність має бути орієнтована на демократичні цінності, серед яких: захист прав та свобод людини і громадянина; створення умов для економічної та політичної свободи, а також добробуту всіх громадян; забезпечення розвитку відкритого громадянського суспільства, прогнозування і подолання кризових явищ у суспільстві.

Тільки високопрофесійна державна служба здатна забезпечити демократичне, правове, ефективне та результативне державне управління. В інтересах громадян державна служба повинна забезпечити результативну та стабільну діяльність органів державної влади відповідно до їх завдань, функцій і повноважень на конституційних засадах. Ця система має бути прозорою, гарантувати верховенство закону, затвердження дієвих механізмів громадського контролю за діяльністю влади.

Розглядаючи державну службу як системний об'єкт, можна стверджувати, що сумарна ефективність системи державної служби безпосередньо залежатиме від ефективності її елементів, а саме: від ефективності державних органів; процесів та процедур у системі державної служби, ресурсного забезпечення, нормативно-правових актів, які в сукупності регламентують функціонування системи державної служби, державних службовців, їх особистісних характеристик, їх діяльності на робочих місцях тощо. Ефективність державних органів, у свою чергу, залежить від стратегії державного органу, його структури, компетенції, спільних цінностей, технологій прийняття рішень та надання послуг, ресурсів (людських, організаційних, часових, матеріальних, фінансових, інформаційних, інтелектуальних).

Тому визначення показників ефективності як системи державної служби в цілому, так і її підсистем потребує подальших наукових розробок. Слід також зауважити, визначення показників ефективності системи державної служби, на думку автора, має відбуватися через визначення показників ефективності її підсистем [2].

Заходи, спрямовані на підвищення ефективності виконання державною службою завдань і функцій держави, повинні здійснюватись з урахуванням результатів комплексного систематичного аналізу діяльності державних органів та їх апарату.

Такий аналіз включатиме функціональне обстеження та дослідження щодо повноважень, завдань і функцій

діяльності з урахуванням визначених для цього ресурсів; функціональної та організаційної структури державного органу відповідно до цілей його діяльності; ресурсного, інформаційного та кадрового забезпечення для реалізації цілей діяльності державного органу; запровадження стратегічного планування діяльності державних органів, його апарату та державних службовців; доцільності надання певних послуг конкретними державними органами; відповідності системи державного управління в Україні базовим показникам SIGMA; проведення громадської оцінки результатів діяльності державного органу шляхом залучення спеціально підготовлених експертів та опитування громадян для визначення рівня задоволення їх потреб у послугах [2].

Одним із завдань адміністративної реформи в Україні є забезпечення високої ефективності державного управління, а ця ефективність значною мірою залежить від державних службовців, якщо розглядати державне управління як діяльність, що здійснюється людьми, стосовно людей і винятково в їх інтересах. Аксиомою є те, що ефективність державного управління тісно пов'язана з ефективністю діяльності державних службовців.

З метою забезпечення ефективності роботи державних службовців необхідно створити умови для досягнення конкурентоспроможності державної служби на ринку праці. Викладений підхід до реформування та підвищення ефективності державної служби дозволить зробити її більш ефективною, престижною та кваліфікованою.

Література: 1. Концепція адміністративної реформи в Україні. – К., 1998. – С. 28. 2. Оболенський О. Ю. Державна служба : навч. посібн. / Оболенський О. Ю. – К. : КНЕУ, 2003. – 344 с. 3. Конституція України. – Х. : Веста : Изд. "Ранок", 2001. – 48 с. 4. Про державну службу : Закон України від 16 грудня 1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : rada.gov.ua. 5. Про підвищення ефективності системи державної служби : Указ Президента України № 208 від 11 лютого 2000 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.rada.gov.ua. 6. Авер'янов В. Б. Наукові засади вирішення організаційно-правових проблем адміністративної реформи в Україні / В. Б. Авер'янов, В. І. Іващенко, О. Д. Крупчан. – К. : ВД "Ін. Юре", 1999. – 48 с. 7. Державна служба: організаційно-правові основи і шляхи розвитку / за заг. ред. проф. В. Б. Авер'янова. – К. : ВД "Ін. Юре", 1999. – 272 с. 8. Дороніна М. С. Ефективність державної служби : конспект лекцій / М. С. Дороніна, А. Г. Кабанець. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2001. – 32 с. 9. Дубенко С. Д. Державна служба і державні службовці в Україні / С. Д. Дубенко. – К. : Ін. Юре, 1998. – 244 с.